

Kommenteret høringsnotat

Høring om forslag til lov om ændring af folkeoplysningsloven og ændring af folkeoplysningsbekendtgørelsen

Indholdsfortegnelse

1 Høringen	1
1.1 Høringsperiode	1
1.2 Hørte myndigheder, organisationer m.v.	1
2 Høringssvarene	2
2.1 Generelle bemærkninger til lovforslaget	2
2.2 Bemærkninger til de enkelte punkter i lovforslaget	3
3 Lovforslaget i forhold til lovudkastet	7

1 Høringen

1.1 Høringsperiode

Et udkast til forslag til lov om ændring af folkeoplysningsloven og ændring af folkeoplysningsbekendtgørelsen har i perioden fra den 22. august til den 19. september været i offentlig høring hos en række myndigheder, organisationer m.v. Lovforslaget har til formål at afvikle bureaukratiske byrder for det frivillige idræts- og foreningsliv. Forslaget gennemfører dele af regeringens udspil om afbureaukratisering for foreningslivet, der er udarbejdet på baggrund af anbefalinger fra partnerskabet om afbureaukratisering for foreningslivet, som regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) nedsatte i august 2024 med deltagelse af organisationer fra foreningslivet m.v.

Udkast til lovforslag blev den 22. august endvidere sendt til Kulturudvalget til orientering.

Herudover blev udkast til lovforslag offentliggjort på Høringsportalen den 22. august.

1.2 Hørte myndigheder, organisationer m.v.

Nedenfor følger en alfabetisk oversigt over de myndigheder, organisationer m.v., som er kommet med høringssvar.

Ud for hver høringspart er det ved afkrydsning angivet, om høringsparten havde bemærkninger til udkastet til lovforslag eller ej.

Høringspart	Bemærkninger	Ingen bemærkninger
AOF	X	
Børne- og Kulturchefforeningen	X	
Danmarks Idrætsforbund	X	
Dansk Folkeoplysnings Samråd	X	
Dansk Ungdoms Fællesråd	X	
Danske Patienter	X	
DGI	X	
DOF	X	
FORA	X	
Fritidssamrådet i Danmark	X	
KL	X	

2 Høringssvarene

Nedenfor gengives de væsentligste punkter i de indkomne høringssvar. Bemærkninger, der ikke vedrører lovforslaget, er ikke medtaget i resumeet.

Kulturministeriets bemærkninger til høringssvarene, herunder om der er foretaget ændringer i anledning af høringssvarene, er skrevet med kursiv.

Under pkt. 3 er det opsummeret, hvilke ændringer der er foretaget i forhold til det udkast, som har været i offentlig høring.

2.1 Generelle bemærkninger til lovforslaget

AOF Danmark (AOF) er positiv over for ændringerne i lovforslaget, da de efter AOF's vurdering adresserer nævneværdige barrierer i aftenskole- og foreningslivet og vil bidrage til et mere smidigt og tidssvarende regelsæt.

Dansk Folkeoplysnings Samråd (DFS) kvitterer for kulturministerens og regeringens arbejde med at reducere foreningslivets bureaukratiske byrder i regi af partnerskabet om afbureaukratisering og senest i regeringens foreningsudspil. DFS kvitterer endvidere for lovændringens og bekendtgørelsesændringens overordnede intention om at mindske bureaukratiet og skabe mere fleksibilitet for foreningslivet. FORA henviser i sit høringssvar til, at de tilslutter sig DFS' generelle og specifikke bemærkninger.

Dansk Oplysnings Forbund (DOF) fremhæver, at de ser med stor tilfredshed på regeringens arbejde for at reducere bureaukrati i foreningslivet.

Danske Patienter er positiv over, at Kulturministeriet med lovforslaget har lyttet til flere af partnerskabets anbefalinger. De vurderer, at ændringerne vil reducere unødigt bureaukrat til gavn for foreninger og deltagere i folkeoplysende aktiviteter.

Danmarks Idrætsforbund (DIF), DGI og Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF) kvitterer for regeringens fokus på at gøre det lettere at være frivillig og for det hurtige arbejde med at følge op på partnerskabets anbefalinger i udspillet "*Mindre bøv! – mere fællesskab*". Organisationerne fremhæver generelt, at de støtter bestræbelserne på at fjerne unødigt bureaukrati og anerkender arbejdet i partnerskabet om afbureaukratisering for foreningslivet.

Fritidssamrådet anerkender formålet om at afvikle bureaukratiske byrder for det frivillige idræts- og foreningsliv.

KL kvitterer for, at lovforslaget kommer i forlængelse af de anbefalinger, som regeringens nedsatte foreningspartnerskab for afbureaukratisering har givet til regeringen. KL har været meget glade for at deltage aktivt i partnerskabets arbejde og hilser det velkomment, at regeringen nu arbejder videre med konkrete anbefalinger, der kan lette administrative byrder i og omkring foreningslivet.

2.2 Bemærkninger til de enkelte punkter i lovforslaget

2.2.1 Lempelse af underskriftskrav for foreningers tilskudsregnskab

AOF, Danske Patienter, DIF, DGI, DUF, DOF, DFS, Fritidssamrådet og KL bakker op om forslaget.

AOF vurderer, at ændringen vil reducere unødigt administrativt arbejde og sikre, at ledelsesarbejdet kan bruges på udvikling af aktiviteter frem for bureaukrati. Dette vurderer AOF vil være til gavn for både skoler og kommuner.

KL vurderer, at ændringen vil medføre en smidigere sagsgang, når det fremover alene er de tegningsberettigede bestyrelsesmedlemmer, der skal underskrive tilskudsregnskabet. KL vurderer endvidere, at det vil lette arbejdet for foreningerne og samtidig reducere den administrative opfølgning i kommunerne.

Fritidssamrådet bakker op om lempelsen af krav til foreningernes tilskudsregnskab, men gør opmærksom på lovændringens evt. indflydelse på øvrige paragraffer. De fremhæver, at der alene fremgår en ændring af § 29, stk. 1, 2. pkt. i forhold til lempelse af krav til foreningernes tilskudsregnskab, men i henhold til § 5, stk. 2 er bestyrelsen ansvarlig over for kommunalbestyrelsen for anvendelsen af det modtagne tilskud, for anviste lokaler m.v. og regnskab og dokumentation for virksomheden.

Kulturministeriet bemærker, at der ikke er tilsigtet nogen ændring af den samlede bestyrelses ansvar over for kommunalbestyrelsen efter § 5, stk. 2, herunder i forhold til anvendelsen af tilskud, anviste lokaler samt regnskab og dokumentation for virksomheden. Ændringen har alene til formål at reducere de administrative byrder i forbindelse med regnskabsafleggelse. Der vurderes derfor ikke behov for at ændre § 5, stk. 2.

2.2.2 Lempelse af regler om mellemkommunal refusion

AOF, Danske Patienter, DFS, DOF, DIF, DGI og DUF bakker op om forslaget.

AOF anfører, at kravet om fulde personnumre har været en betydelig barriere i praksis og har afholdt borgere fra at deltage i undervisning på tværs af kommune-grænser. De vurderer endvidere, at den foreslåede ændring vil styrke mobiliteten og gøre det lettere for borgere at vælge de tilbud, der passer til deres behov, uanset bopælskommune.

Børne- og Kulturchefforeningen anerkender lovforslagets formål om at reducere bureaukratiske byrder for det frivillige idræts- og foreningsliv, men mener, at det modsatte vil finde sted, når personnumrene ikke længere kan være et redskab i håndteringen af deltagere i aktiviteterne. Personnumrene anvendes i dag i håndteringen og registreringen af deltagere, og systemerne er sat op til det. Børne- og Kulturchefforeningen vurderer, at det i praksis vil virke som en forringelse og øget bureaukratisering.

Fritidssamrådet støtter ikke op om at fjerne kravet om fuldt CPR-nr. ved mellemkommunal refusion. De anerkender, at forslaget muligvis betyder, at aftenskolerne undgår situationer, hvor deltagere ikke ønsker at dele oplysninger om fuldt CPR-nr., og som følge heraf ikke deltager i aktiviteterne, samt at forslaget ud fra hensyn til GDPR kan være en hjælp i forhold til foreningers og forvaltningens arbejde med personoplysninger. Fritidssamrådet vurderer dog, at det kan skabe udfordringer for kommunernes kontrol, og at det kan gøre det nærmest umuligt at indhente mellemkommunal refusion.

Fritidssamrådet anfører endvidere, at praksis i størstedelen af landets kommuner, med henblik på at sikre en korrekt afregning, er, at der tjekkes for personnummer i forhold til, hvor borgeren var bosiddende på tidspunktet for kurset, inden en afregning sendes til den pågældende kommune. En lempelse af kravene til oplysninger for de deltagere, der ikke har bopæl i kommunen, vil efter Fritidssamrådets vurdering sandsynligvis skabe unøjagtige afregninger samt begrænset mulighed for kontrol af deltagere. Fritidssamrådet anfører endvidere, at de færre deltageroplysninger kun vil kunne opvejes ved et højere ressourcetræk på forvaltningen. De deler således ikke Kulturministeriets vurdering af, at lovforslaget med mindre tilpasninger af sagsgange vurderes at indebære begrænsede implementeringskonsekvenser for det offentlige.

KL anerkender, at der kan være flere borgere end tidligere, der udviser forsigtighed med deling af personfølsomme oplysninger, herunder CPR-nr. De noterer sig desuden, at aftenskolerne oplever, at det kan skabe udfordringer, og i visse tilfælde også afholde borgere fra at deltage, når de skal indhente fuldt CPR-nr. fra deltagere, der bor uden for den kommune, hvor aktiviteten finder sted. KL ønsker et aktivt og levende fritidsliv og er derfor optaget af at fjerne evt. barrierer for borgeres foreningsdeltagelse.

KL bemærker dertil, at nogle kommuner har etableret automatiserede processer, hvor CPR-nr. anvendes til hurtigt og effektivt at afgøre, hvor deltagere har bopæl, og om der skal ske mellemkommunal refusion. For disse kommuner vil lovændringen medføre behov for ændring af praksis, hvilket kan medføre omkostninger i form af mere manuelt arbejde eller udgifter til tilpasning af digitale systemer. KL anbefaler derfor, at der i implementeringen af loven tages højde for kommunernes forskellige praksisser og behov for overgangsordninger.

Kulturministeriet bemærker, at lovændringen har baggrund i en anbefaling fra et samlet partnerskab om afbureaukratisering for foreningslivet med deltagelse fra myndigheder, organisationer m.v. Partnerskabet har peget på, at det er unødigt byrddende, at aftenskoler, af hensyn til mellemkommunal refusion, skal indhente fuldt personnummer fra deltagere, der ikke har bopæl i kommunen, og at kravet kan medvirke til, at færre melder sig til aftenskolernes kurser.

Kulturministeriet vurderer, at hensynet til, at kommunen kan identificere borgeren og tilgå oplysninger om borgerens bopæl til brug for mellemkommunale betalinger, vil kunne opnås ved alene at stille krav om oplysning af navn og adresse samt fødselsdato og -år, svarende til hvad der i dag gælder for deltagere med bopæl i kommunen.

Kulturministeriet vurderer videre, at en sådan ændring vil kunne bidrage til, at borgere ikke af denne grund afholder sig fra at tilmelde sig aftenskolekurser, ligesom det sikres, at der ikke skal indhentes og behandles personoplysninger i videre omfang end nødvendigt. På den baggrund fastholdes den foreslåede ændring om lempelse af regler om mellemkommunal refusion.

Kulturministeriet noterer sig bemærkningen fra KL om, at der hos visse kommuner kan være behov for ændring af praksis, og at KL som følge heraf anbefaler, at der i implementeringen af loven tages højde for kommunernes forskellige praksisser og behov for overgang til de nye regler. For at imødekomme dette foreslås der en udskudt ikrafttrædelse, således at loven fortsat træder i kraft d. 1. januar 2026, men at den specifikke ændring vedrørende mellemkommunal refusion først træder i kraft fra den 1. juli 2026.

Som følge heraf er det præciseret i lovforslagets punkt 3 om konsekvenser for det offentlige, at den specifikke ændring for visse kommuner kan medføre negative implementeringskonsekvenser, der dog vurderes begrænsede.

2.2.3 Lempelse af krav til fjernundervisning

AOF finder det positivt, at kravet om fysisk tilstedeværelse i mindst 30 pct. af undervisningen fjernes. AOF vurderer, at ændringen vil styrke mulighederne for at udnytte digitale undervisningsformer og skabe et mere fleksibelt og inkluderende aftenskoletilbud.

DFS bakker som udgangspunkt op om, at der med lovforslaget skabes mere fleksibilitet for aftenskoler ved fjernundervisning, så der ikke længere er krav om, at mindst 30 pct. af undervisningen skal gennemføres i fællesskab. DFS hæfter sig imidlertid ved, at man ikke ønsker at åbne for mere end 40 pct. fleksibelt tilrettelagt undervisning. DFS foreslår på den baggrund en ændring af lovforslaget, som sikrer, at en given aftenskole kan lave op til 100 pct. fleksibelt tilrettelagt undervisning (åbne studiekredse, studieværksteder, workshops m.m.) henover et år, men hvor kun op til 40 pct. af aftenskolens samlede undervisning hen over et år må afvikles digitalt.

DFS foreslår endvidere en sproglig præcisering af terminologien i loven og bekendtgørelsen, så "fjernundervisning" ændres til "digital undervisning" og "fællesskab" til "fysisk tilstedeværelse/fremmøde". Også DOF opfordrer til, at der i loven indarbejdes en mere moderne term end "fjernundervisning", for eksempel digital eller virtuel undervisning.

DOF bakker op om, at det med lovforslaget bliver muligt at gennemføre fjernundervisning under de fleksible tilrettelæggelsesformer uden krav om fysisk fællesskab i minimum 30 pct. af undervisningen. Endelig noterer DOF sig med tilfredshed, at lovforslaget ikke indeholder en generel fjernelse af grænsen på 40 pct., som aftenskoler af deres tilskud kan anvende til de fleksible tilrettelæggelsesformer.

DIF, DGI og DUF fremhæver, at fysiske fællesskaber er et bærende princip i folkeoplysningsloven, som understøtter trivsel og reducerer skærmtid. De støtter ikke forslaget om at ophæve kravet om, at mindst 30 pct. af undervisningen på et fjernundervisningshold skal gennemføres i fællesskab, da de mener, at dette trækker i den forkerte retning væk fra fokus på fysiske fællesskaber. Efter deres opfattelse giver de gældende regler allerede en fleksibel ramme, der gør det muligt at tilrettelægge undervisningen smidigt.

FORA kan til fulde tilslutte sig både generelle såvel som specifikke bemærkninger i høringssvar fra DFS og henviser til dette.

Fritidssamrådet bakker op om forslaget, samt at undervisningen fortsat skal følge lovens formålsbestemmelser, og at hovedparten af grundtilskuddet, som en forening modtager til folkeoplysende voksenundervisning, ifølge Fritidssamrådet derfor bør anvendes til traditionel aftenskoleundervisning frem for eksempel virtuel undervisning.

KL hilser forslaget velkomment og fremhæver, at det kan øge deltagelsen for borgere, der ikke kan møde fysisk. KL understreger dog, at undervisningen fortsat skal leve op til lovens formålsbestemmelser om at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab. Samtidig lægger KL vægt på, at kommunalbestyrelsen fortsat har kompetencen til at fastsætte grundtilskuddet.

Kulturministeriet noterer sig bemærkningerne vedrørende fjernundervisning, herunder både ønsker til yderligere fleksibilitet fra nogle høringsparter og ønsker om at

fastholde de nuværende regler fra andre høringsparter. Ministeriet vurderer, at der med lovforslaget er fundet en passende balance mellem på den ene side hensynet til fleksibilitet for aftenskoler m.v. og på den anden side hensynet til fortsat at understøtte fysiske fællesskaber og traditionel aftenskoleundervisning m.v. Ministeriet finder derfor, at bemærkningerne ikke giver anledning til ændringer i lovforslaget.

Kulturministeriet vurderer således, at kravet om, at 30 pct. af fjernundervisningen på det enkelte hold skal gennemføres i fællesskab, er vanskeligt at anvende i praksis og unødigt begrænsende for aftenskolerne. Med lovforslaget lægges der derfor op til, at den enkelte aftenskole m.v. selv kan beslutte, om og i hvilket omfang undervisningstimer for fjernundervisning på hold inden for fleksible tilrettelæggelsesformer skal gennemføres i fællesskab.

Kulturministeriet vurderer samtidig, at det er væsentligt at fastholde de nuværende regler for, hvor stor en andel af grundtilskuddet en aftenskole m.v. kan afsætte til fleksible tilrettelæggelsesformer, herunder også fjernundervisning. Dette for at sikre at hovedparten af midlerne fortsat anvendes til traditionel aftenskoleundervisning.

Kulturministeriet noterer sig herudover forslaget om ændret terminologi for så vidt angår fjernundervisning. Kulturministeriet bemærker, at forslaget til lempelse af krav til fjernundervisning har baggrund i en anbefaling fra partnerskabet om afbureaukratisering for foreningslivet og følger samme sprogbrug. Kulturministeriet finder derfor ikke anledning til at ændre i terminologien.

3 Lovforslaget i forhold til lovudkastet

I forhold til det udkast til lovforslag, der har været i høring, indeholder det fremsatte lovforslag følgende indholdsmæssige ændringer:

- Der er indsat § 2, stk. 2 i lovforslaget, hvor det fremgår, at § 1, nr. 3 og 4, træder i kraft fra den 1. juli 2026.
- Bemærkningerne til lovforslagets § 2 er ligeledes tilpasset, så det fremgår, at loven træder i kraft den 1. januar 2026, men at den specifikke ændring vedrørende mellemkommunal refusion træder i kraft fra den 1. juli 2026.

Kulturministeriet har endvidere på egen foranledning foretaget en justering af bemærkningerne til § 2 vedrørende lempelse af underskriftskrav for foreningers tilskudsregnskab. Justeringen indebærer, at det fra lovens ikrafttræden den 1. januar 2026 for alle tilskudsregnskaber, som folkeoplysende foreninger skal aflægge til kommunen, uanset tidspunkt for ansøgning eller bevilling af tilskuddet, vil være tilstrækkeligt, at regnskabet er underskrevet af de bestyrelsesmedlemmer, der er tegningsberettigede for foreningen. Ændringen vurderes at være i overensstemmelse med lovens formål.

Herudover er der foretaget ændringer af sproglig, redaktionel og lovteknisk karakter.